

صورت معاهده خزین

۱۰

بسم الله الرحمن الرحيم - چون بنا بر تجارب گذشته ثابت و معلوم گردیده است که با حالت حالیه در تشکیلات حزبی که قهرا " موجب تقسیم و تجزیه قوای عمومی است استفاده و انتفاعی حاصل نشده و برای تامین پیشرفت امور لازم است که قوای ملی تجمع و مرکزیت حاصل کرده مشترکا و متفقا " صرف مصالح و منافع عمومی شود لهذا بعون الله تعالی و حسن تأییده امضاء کنندگان ذیل که رؤساء و لیدرهای دو فرقه اجتماعییون - اعتدالییون و دموکرات ایران و سایر رؤسای سیاسی هستند نظر به مصلحت عمومی و منافع مملکتی عازم و مصمم گردیده اند مادام که جنگ برپا و خاک ایران دستخوش تجاوزات دشمن است تشکیلات اختصاصی حزبی را در هر نقطه از نقاط مملکت بکلی الغاء و منسوخ داشته و دوگانگی دموکرات ایران و اجتماعییون - اعتدالییون را ممنوع و متروک گذاشته و همه عناصر ملی در تحت لوای یگانگی و اتحاد و برادری و صمیمیت مجتمع گردیده و بنام مشترک و متحد (جمعیت مدافعین وطن) بیکدیگر مختلط و متصل شده همقدم و متفق به ادای وظیفه ملی و وطنی خود قیام کنند و برای انجام این مقصد مقدس و حفظ و ادای این تصمیم و عهد بشهادت خداوند متعال و رسول اکرم و اولیاء اطهار سلام الله علیهم اجمعین به دیانت و شرافت خود سوگند یاد کرده بشرح مواد ذیل متعهد و متفق میشوند .

- ۱- مقصد این اتحاد مقدس حفظ استقلال و تمامیت ایران و قطع نفوذ و استیلاء و تجاوز دشمنان از خاک وطن و حفظ اساس اسلامیت است .
- ۲- مدت دوام این معاهده تا شش ماه پس از اختتام جنگ عمومی و استخلاص خاک ایران از دست دشمن خواهد بود .

۳- از تاریخ امضای این ورقه تا انقضای مدت این معاهده مقدس تشکیلات فرقتین اجتماعییون - اعتدالییون و دموکرات ایران منع و متروک و تاسیس هر قسم فرقه و کمیته

بهر اسم و عنوان از طرف آنها ممنوع بوده و همچنین جمعیت‌ها و کمیته‌هایی که سابقاً تشکیل یافته است منحل شده و تمام اعضاء این دو فرقه و سایر دسته‌های متفقه آنها بنام "جمعیت مدافعین وطن" مجتمع و متشکل خواهند شد.

۴- غیر از اعضاء دو فرقه دموکرات ایران، اجتماعییون - اعتدالییون از سایر دسته‌های ملی و عناصر صالحه مملکت هرکس داوطلب باشد به عضویت این جمعیت پذیرفته خواهد شد.

۵- هیئت مرکزی جمعیت مدافعین وطن که به اکثریت دو ثلث از آراء امضاءکنندگان ذیل انتخاب میشوند اداره جمعیت را مرتب خواهد کرد. قوانین و نظامنامه‌های تشکیلات و تنظیمات جمعیت متحده مدافعین وطن را هیئت مرکزی ترتیب داده بموقع اجرا خواهد گذارد.

۶- هرکس از افراد جمعیت برضد این معاهده مقدس اقدام و قیام نموده یا از مواد معاهده تخلف نماید پس از محاکمه و ثبوت تخلف خیانت او بعالم اسلامیت و ایرانیت بوسیله جراید و غیره اعلان و انتشار داده خواهد شد.

۷- امضاءکنندگان این قرارداد متعهد و ضامن و مسئول اجرای مواد فوق خواهند بود.

قصر شیرین ۲۱ جمادی الاولی ۱۳۳۴

امضاء - وحیدالملک - سیدمحمدرضا (محمدرضاء الموسوی) - محمدحسین -
 الخوانساری - بسم الله تعالی - من رضا دهخوارقانی این مواد را صواب دانسته و بآنها
 رای داده‌ام. بسم الله وله الحمد - برای خدمت به اسلام و سعادت وطن برمواد فوق باتفاق
 رای داده شد و فقتنا والاهم بالجمل وحفظنا من الزلل محمدحسین استرآبادی - بسم الله
 تعالی - سیدحسن مدرس - امیرنوری (مهرنظام السلطان) محمدعلی (کلوب) - سلیمان
 ابن محسن (شاهزاده سلیمان میرزا) - نظام الدین (مشارالدوله) - سیدحسین کزازی -
 بنام سعادت ایران فتحعلی شیرازی نماینده فارس (خانباخان) - بسم الله عزاسمه -
 محمد ظاهر القدسی (محمد آقا شیخ محمدطاهر) - محمدافشار (مهرسردار سعید).

پس از ختم اینکار که قرار بود در خصوص معاهده نامه خصوصی که اصل اتحادیه به آن موکول بود مطرح شده مطابق موادیکه نوشته شده است و در یکی دو مجلس هم خوانده شده و اساساً تصویب شده بود عهدنامه امضاء و بموقع اجرا گذارده شود. درخصوص این عهدنامه که اصول و لیدرهای حزبین باید میان خود بسته شود خیلی اشکالات میشد و الا اشکالات را هیچ حل نمیکرد مگر جدیت ماها و زیادتر از همه آقا میرزا کریم خان جدیت داشت.

منهم عقیده کامل در این بود که این معاهده باید خیلی محکم بسته شود که بزودی بشود برهم زد .

شخصی نزد مجتهدی آمد که من زنی دارم هزار شوهر را از خود دور کرده و طلاق گرفته است من او را خطبه کرده ام صیغه مزاجت را جنابعالی جاری فرمائید ولی میخواهم طوری محکم این عقد را به بندید که او نتواند بزودی پاره کند .

ماهر دوهزار بار باهم متحد شده و زیاده از ده روزی مداومت نکرد اینک میخواستم طوری محکم بسته شود که بهیچ وسیله پاره کردن آن ممکن نباشد و بهمین جهت مطابق صورتی که نوشته میشود همه تصمیم نموده که رای قطعی دارد .

صورت معاهده نامه اشخاص

بسم الله الرحمن الرحيم - چون با امید و توکل به فضل الهی و توجه اولیاء اطهار علیهم السلام جمعی از اشخاص مصلحت بین خیر خواه با حسن نیت و جدوجهد کافی به توحید عناصر ملی و یگانه ساختن احزاب و دستجات سیاسی بنام "جمعیت مدافعین وطن" موفقیت حاصل کرده و اساس آن اتحاد را قبول و به امضاء روسا و لیبرهای فرقتین اجتماعین اعتدالیون و دموکرات ایران و سایر دستجات رسانیده و بعموم اعلان و اعلام کردند و با کمال اعتماد امیدوارند که عاجلاً "باین مقصود مقدس نایل و از نتایج عالییه این اتحاد منافع بزرگ عاید ملت و مملکت شده جبران نواقص و قصور سابقه بعمل آید .

لهذا امضاء کنندگان ذیل که پیشقدمان این خیال عالی و مؤسس این اتحاد مقدس هستند برای تکمیل اتحاد و حفظ این اساس بزرگ معاهده و اتحاد عمومی که بموجب مواد اساسی صورت خواهد گرفت عهدهی خصوصی بایکدیگر بسته همدیگر را برادر و دوست صمیمی شناخته و بطور شفقت و مهربانی با احساسات برادرانه سلوک کرده منافع و مضار هریک از افراد معاهدین خود را نفع و ضرر شخصی خود خواهند دانست و با اتفاق و اتحاد مستحکم بشرح مواد آتییه هیئتی بنام هیئت مؤسس برای حفظ و ادامه و استحکام این اتحاد مقدس تشکیل داده خداوند متعال را حاضر و ناظر دانسته پیغمبر اکرم و اولیاء مکرم سلام الله علیهم اجمعین را شاهد و گواه گرفته به شرافت و دیانت خود قسم یاد کرده مسئولیت حفظ صمیمیت و اجراء تعهدات خصوصی خود را که در ذیل مواد آتییه تشخیص شده بعهده میگیرند و از خداوند متعال توفیق انجام خدمت و تعهدات خود را مسئلت مینمایند .

۱- مقصود از تشکیل هیئت مؤسس ایجاد و حفظ اتحاد مقدس عناصر . . . جمعیت مدافعین وطن است .

- ۲- مقررات هیئت مؤسسه بهیج صورت نمیتواند مخالف مقررات هیئت عالی مدافعین وطن واقع شود .
- ۳- مدت این معاهده تا انقضاء دوسال پس از انقضاء بر جنگ و استخلاص خاک ایران از دست دشمن خواهد بود و با موافقت امضاء کنندگان ممکنست که مدت مذکور تمدید شود .
- ۴- اعضاء هیئت تشخیص شده از اشخاصی که امضای آنها در ذیل این ورقه موجود است با کسانیکه به اکثریت آراء امضاء کنندگان به عضویت هیئت پذیرفته شوند .
- ۵- اعضاء هیئت مطلقاً تابع و مطیع اکثریت هیئت خواهد بود . مقصود از اکثریت رای دو ثلث از اعضای هیئت است .
- ۶- هیچیک از اعضای هیئت مجاز نیستند که وجود این هیئت یا مقاصد یا عملیات یا مذاکرات هیئت را بهیج صورت و عنوان آشکار سازند مگر با اجازه هیئت . تخلف در این ماده از گناهان بزرگ شناخته میشود .
- ۷- اعضای این هیئت بهیچوجه نمیتوانند مؤسس یا باعث تشکیل هیئت یا جمعیت گردند که برضد این هیئت یا مافوق عضو آن هستند داده عضو هیج هیئت و جمعیت سیاسی شوند مگر با اجازه هیئت ، هیئت های مربوط به جمعیت مدافعین وطن از این حکم مستثنی است .
- ۸- هیچیک از اعضاء این هیئت نمیتوانند در کارهای سیاسی یا ملی یا دولتی دخالت نمایند مگر با اجازه هیئت . مشاغل شخصی و کارهای تجارتي و امثال آنها از این حکم مستثنی است .
- ۹- هیچیک از اعضاء این هیئت نمیتوانند برای دخول در مشاغل به وسایل خفیه و خصوصی متوسل شده و بوسیله و تشبیهات اقدام کنند مگر به تصویب هیئت و همچنین نمیتوانند منافع و مطالب شخصی خود را داخل مطالب و مسائل عمومی نمایند .
- ۱۰- تمام اعضاء این هیئت باید از حقد و حسد و رقابت نسبت بایکدیگر پرهیز و اجتناب نموده نیز از گذشته ها نسبت بیکدیگر تنقید را جایز نشموده و راجع به عملیات حال یا آتیه یکدیگر هم فقط تنقید و اعتراض را برادرانه در محضر هیئت یا اعضاء آن مجاز دانسته و تخلف در این ماده را در حدود کبائر و گناهان عظیمه بشناسند .
- ۱۱- اطاعت احکام و اجراء اوامر هیئت بر هر یک از افراد واجب و از وظایف حتمیه است و اگرچه در موضوع اجراء حکم مجازات نسبت به پدر یا پسر عزیزترین دوستان باشد مگر با عذری موجه که مقبول هیئت افتد .
- ۱۲- هر یک از اعضاء از مواد فوق تخلف و نمرد نماید شخص پست و بی شرفی شمرد

شده و بعلاوه در محکمه‌ای که از طرف هیئت تشکیل میشود محاکمه گردیده به مجازات خواهد رسید. قصر شیرین - ۲۵ حمادی‌الاولی ۱۳۳۴.

من روزی چندین صفحه از این کتاب مینویسم. روزی شده که یک‌هنگام دوازده صفحه از این کتاب نوشته‌ام و خسته شده‌ام ولی از نوشتن سواد این معاهده‌نامه بقدری خسته شده‌ام که حد ندارد. گویا ده فرسنگ راه پیموده‌ام علتش را بعدها خواهید فهمید.

شبی که قرارداد تمام شد و رای بتمام مواد آن داده فقط اصلاحات عبارتی آن مانده بود آقای آقامیرزا کریمخان گفتند باید حاضرین قسم یاد کنند که از مواد آن تخلف نکنند بشرح قسمی که حاضرین خوردند این بود که بشرف و ناموس و آنچه نزد خود مقدس میشمارم و به قرآن مجید سوگند یاد میکنم که از مدلول این معاهده‌نامه تخلف نکنم سرا " و علنا " خود را مطیع و منقاد این معاهده بدانم. برپدر و مادرم لعنت اگر مخالفت کنم بشرف و بی ناموسم اگر غیر از مدلول این معاهده قلم‌اوقدا " اقدامی نمانم.

اول بمن گفتند که بهمین ترتیب قسم بخورید. گفتم در صورتیکه همه باین ترتیب قسم بخورند من به شرف و ناموس تا آخر قسم نامه سوگند یاد میکنم و آنچه ذکر کردند و گفتند قسم خوردم سایرین هم بهمین ترتیب قسم خوردند.

بعد از ختم اینکار یکی از حاضرین گفت حالا که باین قیود مفید شدم تکلیف هیئت مشاوره آقای نظام‌السلطنه هم باید معلوم شود. همه تصدیق کردند که باید صحبت شود. در این خصوص صحبت بسیار شده و بالاخره باتفاق آراء همه رد کردند و علت رد کردن آنهم این بود که مقصود ما از این اقدامات اینستکه برای مملکت کاری کرده باشیم و این اتحاد وسیله انجام مقصود است که رفع بهانه از آلمانها و عثمانیها شود. هیئت مشاوره که رسمیت ندارد باید یک هیئت رسمی تشکیل شود که بتواند کاری بکند و داخل یک قرارداد و معاهده بشود. اشکالی که بنظر میآمد این بود که نظام‌السلطنه حاضر برای تشکیل هیئت رسمی نمیشود و نظر او به آلمانهاست که میگویند حال موقع تشکیل این هیئت نیست و در حقیقت طفره از کار میروند. حاضرین گفتند آلمانها اهمیت ندارد وقتی نظام‌السلطنه حاضر شد و ماها همه متحد شدیم البته آلمانها هم تمکین خواهند کرد. آقای آقامیرزا کریمخان بعهده گرفتند که آقای نظام‌السلطنه را برای تشکیل هیئت رسمی حاضر نمایند. حاضرین هم همه تصدیق کردند که اگر ایشان حاضر شوند دیگر اشکالی پیش نخواهد آمد برای باتفاق دادند که هیئت مشاوره متروک و بکلی رد شود و یک هیئت دولت باید تشکیل و اشخاص آنرا هم بعد باید مذاکره نمود. این مجلس ختم شد.

فرمای آنروز آقامیرزا کریمخان برای حاضر کردن نظام‌السلطنه اقدام نموده من جزئیات

اقدامشان را اطلاع ندارم همینقدر میدانم که دو جلسه آقای حاجی میرزایحیی نظام السلطنه را ملاقات کرده یک مجلس هم خود آقای میرزا کریمخان و نتیجه مطلوبه حاصل شد. عصر روز تحویل گفتند که نظام السلطنه برای اینکار حاضر شد و قرار گذارد. رسماً از هیئت نمایندگان بخواهد. این قضایا تا روز ۱۸ جمادی الاولی ۱۳۳۴ امتداد حاصل نموده البته خوانندگان میدانند که کارهای قطع شده در هیئت مؤسسه یکی آن معاهده نامه بود که تمام شد و فقط پاکتویس شده باید امضاء شود یکی هم رد کردن هیئت مشاوره و قبول نمودن آن بود سوم مسئله تشکیل هیئت رسمی که بنام دولت بتوانند قراری گذارده معاهده بسته شود و باین بی ترتیبی کارها ترتیبی داده شود. چهارم اینکه هیچکدام از اعضای آن هیئت بدون اجازه دیگران داخل در کار نشوند پنجم اینکه در اقدام بکار و مشغول آن تریک نمایند و منافع شخصی را داخل منافع نوعی نکنند.

حال باید دید که این عناصر صالحه یعنی بنده و دیگران چه کردیم و مطابق مقطوعات خودمان که برطبق آن بخدا و رسول و ناموس و شرف و همه چیز قسم خورده ایم عمل نمودیم که بعد خواهد آمد تاخیر شد و بعد از آنهم هیئت مشاوره (ایکس) تشکیل و بکلی مقطوعات را از هم دیدند.

اولاً "روز ۱۹ شهر مزبور آقای نظام السلطنه چند نفری از وکلا را احضار کرده و اظهار داشتند که من چهارمطلب دارم در هیئت وکلا مطرح کنید و جواب بیاورید.

اول اینکه شش نفر را من برای مشاوره خودم لازم دارم. دوم وکلا باید همراهی کنند که هر که را می خواستم مجبور کنند که او حاضر شود. سوم اختیار انتخاب با خود من باشد چهارم سوال و استیضاح بکلی موقوف باشد.

باورود کرمانشاه و کلا هم پیشنهاد ایشان را قبول کرده باتفاق رای دادند مگر در مسئله دوم که مجبور کردن اشخاص باشد که ایشان انتخاب کنند. در این مطلب گفتند، سعی خودمان را خواهیم کرد ولی مجبور نمیتوانیم بکنیم. این چیز که به بنده و آقای سردار محبی و آقامیرزا کریمخان رسید بی اندازه متالم شده بنده دانستم که آقایان این دفعه هم مثل سایر دفعهها اتخاذ نکرده بازی کرده اند. آقای طباطبائی رفیق صدیق خودم را ملاقات کردم و گفتم این چه حکایت است؟

گفتند وکلا رای دادند.

گفتم شما چرا شرکت در این رای کردید و چرا مدافعه نمودید؟

گفتند من مدافعه کردم پیش نرفت.

گفتم چرا رای دادید؟ جواب ندادند. ادامه دارد.